

Izazov za Kostunicu

Financial Times

12.oktobar 2000

“Licni pogled”

‘Da bi Jugoslavia bila prihvacena, mora poceti priznavati suverenitet svojih susjeda’, kaze Wolfgang Petritsch.

Vrijeme je da se smiri slavljenicka atmosfera u Beogradu. Kao vodeci izaslanik Zapada u Bosni, imam neka teska pitanja za Vojislava Kostunicu jugoslawenskog predsjednika, s kojim planiram da se uskoro i sastanem.

Najocigledniji sukob gosp. Kostunice sa medjunarodnom zajednicom je njegovo odbijanje da prizna legitimitet Tribunala za ratne zlocine u Hagu. Za nas koji pokusavamo da provedemo Daytonski mirovni sporazum, potpisani 1995., u susjednoj Bosni i Hercegovini, to bi moglo uzrokovati poteskoce.

U svoj euforiji o revoluciji u Beogradu koja je skoro prosla bez krvi, ne bi trebalo dopustiti da pomoc od stotina miliona eura preplavi Jugoslaviju bez odredjenih protu-zahtjeva.

Prvo, revolucija je daleko od svog zavrsetka. S staljinovskom temeljitoscu, Slobodan Milosevic, bivsi jugoslovenski predsjednik, postavio je desetine hiljada svojih ljudi na utjecajna mesta.

Agitprop-ovi radnici su, u propagandom listu Politika, vjesto podrzavali revoluciju, ali tek nakon sedmica prljavih licnih napada na Kostunicu. Lojalnost legija Milosevicevih kadrova je isto tako nesigurna.

Patnja ljudi na Balkanu u toku prosle decenije, za vrijeme Franje Tudjmana, bivseg hrvatskog predsjednika i Milosevica ostavlja duboku ranu u srcu nove Evrope koju zelimo da

izgradimo.

Bosna i Hercegovina je najvise povrijedjena za vrijeme njihove zloupotrebljene vlasti. Ali Bosna se trenutno donekle oporavlja, boreći se s virusom nacionalizma koji je prijetio da je proguta. Dalekosezne promjene u Hrvatskoj su sustinski vazne za ovaj oporavak. Te promjene su, iako manje spektakularne od onih u Beogradu, bitno doprinijele miru u regiji.

Tonino Picula, novi hrvatski ministar inostranih poslova, dosao je u prvu zvanicnu posjetu Sarajevu – sto je otvoreno priznanje granica ove zemlje, nakon sto su ih godinama pod Tudjmanovom vlascu pokušavali potkopati. Njihova Vlada aktivno se bavi gonjenjem ratnih zločinaca. Uz to, neleremonijalno je odbacila Hrvate koji pokušavaju da nastave nacionalistički projekat u Bosni. Sada je u pitanju sposobnost Evropske unije da djeluje brzo i to nagradi.

Prvo pitanje koje cu postaviti Kostunici je kada on planira da prizna Bosnu i Hercegovinu i uspostavi diplomatske odnose. Oni koji samo cekaju da uruce Kostunici kes i pozure ga kroz uobičajene provjere za članstvo u Vijecu Evrope bi trebali na ovo dobro pripaziti.

Predložicu gosp. Kostunici da je nasigurniji nacin da Jugoslaviji osigura Kosovo, gdje Srbi imaju pravo da zive isto koliko i Albanci, da prizna suverenitet Bosne. Onda će međunarodna zajednica i zbog svoje casti biti obavezna da tamo osigura buducnost Srbima, kao što je i predviđeno Rezolucijom 1244 Savjeta Bezbjednosti.

Osumnjiceni ratni zlocinci moraju biti izvedeni pred lice pravde. Za Bosnu, to znači – Radovan Karadžić, ratni lider bosanskih Srba i general Ratko Mladić, njegov vojni zapovjednik, koji se navodno skriva u Beogradu. Tek onda, ovaj region se može pomiriti sa prošlostcu i pogledati u buducnost.

Ja cu apelirati na strast gospodina Kostunice za vladavinom

zakona i sugerisati da, ako Jugoslavia zeli ostvariti puno clanstvo u UN-u, mora biti spremna na suradnju s njenim institucijama. To ukljucuje i Tribunal za ratne zlocine u Hagu.

Po prvi put nakon rata, Bosanci postavljaju pitanja vezana za posao, obrazovanje njihove djece, korupciju i druga zivotna pitanja koja su ignorisana od strane nacionalistickih lidera koje su posljednji put izabrali. Ti lideri jos uvijek ratuju zamrzavanjem svega sto bi dovelo do zakonodavnog procesa u zemlji.

Milosevicevi ljudi bili su blisko povezani sa srpskim nacionalistickim projektom u Bosni, ometajuci ekonomski razvoj u srpskoj polovini Bosne za dugi niz godina.

Pitacu gosp. Kostunicu da li namjerava da prekine ovu korumpirajucu podrsku, kao sto je Hrvatska ucinila sa svojim tvrdolinijaskim nacionalistima u Bosni. Ja cu sugerirati da stvarna buducnost za Srbe u Bosni nije da trpe sekundarnu izolaciju zbog Jugoslavije, kao sto je to bio slucaj u prethodnih pet godina, vec da pomognu u stvaranju ekonomskog prosperiteta. To se moze desiti samo ukoliko Bosna ima jedinstveni ekonomski prostor.

Gosp. Kostunica je takodjer suocen sa najvecim izbjeglickim problemom u Evropi. Sto je vise bosnjackih (Muslimanskih) i hrvatskih izbjeglica u mogucnosti da se vrate u predratne domove, kao sto su, ove godine, poceli da se vracaju u gradove pod kontrolom srpskih tvrdolinijasa, kao sto je Srebrenica, veca je i mogucnost da ce srpske izbjeglice u Jugoslaviji i Bosni povratiti svoje domove u Hrvatskoj, na Kosovu i u drugim dijelovima Bosne.

Ova pitanja su preduslov za miran Balkan. Tek nakon sto Jugoslavija pocne rjesavati ova pitanja, medjunarodna zajednica treba uciniti sve sto je u njenoj moci da pomogne ostvarivanju vizije gosp. Kostunice o jednoj obicnoj evropskoj

drzavi. Tek onda bi se moglo reci da je revolucija potpuna.

Autor teksta je Visoki predstavnik zapadnih drzava u BiH, zaduzen za implementaciju Daytonskog mirovnog sporazuma. On je bio i austrijski ambasador u Beogradu.